

POWIATOWY URZĄD PRACY

41-902 Bytom, ul. Łagiewnicka 15, tel./fax 032 281-70-19, 032 281-33-07

RAPORT - I/P/2010

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Bytom, październik 2010r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O RYNKU PRACY W BYTOMIU
3. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
6. WNIOSKI

1. WSTĘP

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8 ust. 1 pkt 3 i art. 9 ust. 1 pkt 9) jednym z zadań Powiatowego Urzędu Pracy jest monitorowanie lokalnego rynku pracy. Istotą działalności Urzędu Pracy jest pomoc w zapewnieniu pracodawcom odpowiednio przygotowanej kadry a osobom bezrobotnym szans na pracę odpowiadającą ich przygotowaniu, możliwościom i oczekiwaniom. Dla realizacji tych założeń niezbędne jest permanentne monitorowanie rynku pracy pod kątem podaży i popytu na pracę. Ważne jest także zapewnienie bieżącej koordynacji kształcenia zawodowego młodzieży i szkoleń bezrobotnych z potrzebami rynku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w zakresie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2009r. przeprowadził analizę rynku pracy zgodnie z metodologią i wytycznymi opracowanymi przez Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych. Zgodnie z tymi założeniami monitoring zawodów deficytowych nadwyżkowych bazował na danych statystycznych dotyczących struktury bezrobocia i ofert pracy.

Pierwszy etap monitoringu obejmował analizę danych w okresie pierwszego półrocza 2009r. Był to etap związany ze szczegółową i wielotematyczną interpretacją statystyk lokalnego rynku pracy, między innymi napływu i odpływu bezrobotnych według grup zawodów, analizę zgłaszanych ofert pracy oraz struktury bezrobocia według zawodów i grup zawodów.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest źródłem informacji o lokalnym rynku.

Informacje te wykorzystywane są zarówno do działań Powiatowego Urzędu Pracy, jak i innych instytucji, których działalność ma związek z rynkiem pracy (m.in. instytucje szkoleniowe, związki pracodawców).

2. PODSTAWOWA INFORMACJA O RYNKU PRACY W BYTOMIU – STAN NA 30.06.2010r.

9.465 bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu na koniec czerwca 2010r.:

- 5.272 (55,7%) – kobiety,
- 1.119 (11,8%) – osoby z prawem do zasiłku dla bezrobotnych,
- 7.644 (80,7%) – osoby poprzednio pracujące,
- 190 (2,0%) – osoby zwolnione z przyczyn zakładu pracy,
- 1.667 (17,6%) – młodzież do 25 roku życia,
- 444 (4,6%) – osoby niepełnosprawne,
- 4.399 (46,4%) – osoby długotrwale bezrobotne.

Tabela 1. Stopa bezrobocia w Bytomiu i wybranych miastach na tle kraju w okresie 2002 – VI 2010

Stopa bezrobocia	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	30.06.2007	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	30.06.2010
Kraj	18,1%	17,9%	19,1%	17,6%	14,9%	12,4%	11,4%	9,5%	11,9%	11,6%
woj. śląskie	16,5%	16,7%	17,3%	15,4%	12,8%	10,6%	9,3%	6,9%	9,2%	9,4%
Bytom	25,0%	25,6%	26,0%	24,4%	20,6%	17,5%	15,9%	12,4%	16,7%	16,8%
Katowice	8,2%	8,3%	7,7%	7,0%	5,4%	4,4%	3,4%	1,9%	3,3%	3,5%
Chorzów	23,1%	23,7%	23,6%	22,2%	18,4%	14,5%	12,6%	8,3%	10,3%	10,6%
Gliwice	14,5%	15,2%	14,4%	12,8%	9,6%	7,7%	6,4%	4,5%	12,3%	12,1%
Zabrze	22,8%	23,6%	23,4%	21,0%	18,6%	15,4%	13,1%	9,3%	11,1%	11,5%
Ruda Śląska	16,7%	16,1%	13,9%	12,6%	10,1%	9,0%	6,6%	5,0%	6,6%	6,7%

Tabela 2. Bezrobotni zarejestrowani w PUP Bytom w okresie grudzień 2002 - czerwiec 2010

Stan na dzień	bezrobotni ogółem	w tym bezrobotni nowo rejestrowani	% udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych
31.12.2002	17.775	1.011	5,7
31.12.2003	17.853	1.057	5,9
31.12.2004	16.912	1.177	6,9
31.12.2005	15.186	1.338	8,8
31.12.2006	12.341	994	8,1
31.12.2007	8.935	953	10,7
31.12.2008	6.791	1.221	18,0
31.12.2009	9.315	1.274	13,7
30.06.2010	9465	1052	11,1

Struktura bezrobocia wg wieku, wykształcenia, czasu pozostawiania bez pracy

Tabela 3. Struktura bezrobocia w Bytomiu wg wieku [%]

Rok Wiek	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
18-24	26	23,6	23,2	19,4	16,4	13,4	14,1	18,4	17,6
25-34	27,4	27,8	27,4	27,8	27	27,5	26,0	28,5	29,7
35-44	23,7	23,4	22,8	22,7	22,9	21,6	21,1	19,9	20,1
45-54	20,1	21,8	22,7	24,9	26,5	28,1	28,1	23,8	22,7
55-64	2,8	3,4	3,9	5,2	7,2	9,4	10,7	9,4	9,9

* stan na 30 czerwca 2010r.

Tabela 4. Struktura bezrobocia w Bytomiu wg wykształcenia [%]

Rok Wykształcenie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
Gimnazjalne i poniżej	42,6	42,3	42,5	44	44,2	44,6	44,5	41,2	41,5
Zasadnicze zawodowe	33,6	32,8	31,5	30,3	29,3	28,4	26,3	27,4	27,7
Średnie ogólne	3,9	4,2	4,4	4,7	5,7	5,8	6,8	7,4	7,5
Policealne i średnie zawodowe	17,5	18	18,6	17,6	17,1	17,4	17,7	18,6	18,3
Wyższe	2,4	2,7	3,0	3,4	3,7	3,8	4,7	5,4	5,0

* stan na 30 czerwca 2010r.

Tabela 5. Struktura bezrobocia wg czasu pozostawania bez pracy [%]

Okres \ Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
do 1 miesiąca	5,5	6,2	7,6	7	6,6	6,6	10,6	8,4	9,4
1-3 miesięcy	13,1	13,9	9,8	14	16,1	19,4	24,8	26,5	16,0
3-6 miesięcy	13,7	11	10,8	11	13,5	14,4	15,1	21,0	18,6
6-12 miesięcy	18,3	16,1	18,1	15	15,3	13,4	15,4	19,2	27,4
12-24 miesięcy	19,2	20,6	18,3	16	13,7	13,2	13,2	12,8	16,9
powyżej 24 miesięcy	30,2	32,2	35,3	37	34,8	30,2	20,9	12,1	11,7

* stan na 30 czerwca 2010r.

Niekorzystna z punktu widzenia zarówno zapotrzebowania na pracę jak i uwarunkowań psychospołecznych samych osób pozostających bez zatrudnienia jest struktura bezrobocia w Bytomiu – głównie struktura wykształcenia oraz okresu pozostawania bez pracy.

Na koniec czerwca 2010r. bezrobotne kobiety stanowiły 55,7% ogółu pozostających bez pracy. Utrwaloną tendencją na lokalnym rynku pracy powiatu bytomskiego jest:

- Relatywnie niski odsetek bezrobotnych posiadających uprawnienia zasiłkowe (zasiłek dla bezrobotnych pobierało 11,8% ogółu zarejestrowanych).
- Wysoki odsetek młodzieży. Wśród bytomskich bezrobotnych 17,6% ogółu to osoby do 25 roku życia.
- Z uwagi na dotychczasowy staż pracy bezrobotnych, to wśród ogólnej liczby osób pozostających bez zatrudnienia, blisko 19,3% nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego.
- Większość osób zarejestrowanych w PUP w Bytomiu legitymuje się niskim lub bardzo niskim poziomem wykształcenia. Jedynie 5,0% bezrobotnych posiada dyplom wyższej uczelni, a 25,8% bezrobotnych ukończyło liceum, technikum lub szkołę policealną. Najwyższy odsetek (41,5%) stanowią bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej

gimnazjalnego. Pozostali –27,7% – posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe.

W realiach regionalnego rynku pracy poziom wykształcenia bytomskich bezrobotnych uznać należy za niski.

3. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Bardzo ważnym elementem sprawozdawczości o rynku pracy jest analiza bezrobotnych według grup zawodów i specjalności.

Analizując strukturę bezrobocia wg grup zawodowych w Bytomiu w stosunku do ogólnej grupy bezrobotnych można określić następujące grupy zawodów występujące najliczniej na lokalnym rynku pracy:

- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” – 13,9041%,
- „Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy” 10,9219%,
- „Górnicy i robotnicy budowlani” – 10,5192%,
- „Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach” – 8,9523%,
- „Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” – 8,7146%,
- „Pracownicy usług osobistych i ochrony” – 7,4556%,
- „Średni personel techniczny” - 7,1479%,
- „Pracownicy pozostałych specjalności” – 5,8331%.

Natomiast najmniej liczni są bezrobotni w grupach zawodów:

- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni” – 0,028%,
- „Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy” - 0,042%,
- „Leśnicy i rybacy” - 0,042%,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby” - 0,0699%.
- „Kierownicy małych przedsiębiorstw” - 0,0139%,
- „Rolnicy” – 0,2239%,

Powyższa struktura kształtuje się nieco inaczej w grupie bezrobotnych absolwentów. Tutaj najliczniej reprezentowane są następujące grupy zawodów:

- „Pozostali specjaliści” – 37,2346%,
- „Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych” – 17,0212%,
- „Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy” – 8,5106%,

- „Pracownicy pozostałych specjalności” – 7,4468%,
- „Pracownicy usług osobistych i ochrony” – 7,4467%.

Dane te odzwierciedlają inną strukturę wykształcenia młodzieży w stosunku do ogółu bezrobotnych. Wyjątek stanowią „Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy” i „Pracownicy pozostałych specjalności”, „Pracownicy usług osobistych i ochrony”, którzy mają swoje odzwierciedlenie w grupie zawodów występujące najliczniej na lokalnym rynku pracy.

Warto zauważyć, iż znaczna większość zarejestrowanej młodzieży posiada kwalifikacje związane z posiadaniem wykształcenia wyższego lub średniego.

Analizując bezrobocie w Bytomiu według zawodów stwierdza się, że w dużych grupach zawodów o kodach od 12 do 42 najliczniej występowali bezrobotni posiadający zawody:

- asystent ekonomiczny – 179 osoby,
- pracownik biurowy – 127 osób,
- technik mechanik - 113 osób,
- technik budownictwa – 77 osób,
- magazynier – 77 osób,
- technik elektronik – 75 osób.

W kolejnych dużych grupach zawodów najczęściej zarejestrowani byli bezrobotni posiadający następujące kwalifikacje:

- sprzedawca - 687 osób,
- ślusarz – 270 osób,
- krawiec – 227 osób,
- górnik eksploatacji podziemnej - 218 osób,
- sprzątaczką - 194 osoby,
- asystent ekonomiczny – 179 osób,

- kucharz - 175 osób,
- murarz – 148 osób,
- robotnik budowlany 118 osób,
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 116 osób.

Natomiast generalnie najliczniejszą grupą, stanowiącą 2316 osób, to bezrobotni bez zawodu, najczęściej nie posiadający także stażu pracy.

ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW I GRUP ZAWODÓW W BYTOMIU

Struktura napływu bezrobotnych według zawodów w pierwszym półroczu 2010r. odzwierciedla grupy zawodów generujących bezrobocie.

Największy napływ bezrobotnych odnotowuje się w grupie:

- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” – 14,3673%,
- „Górnicy i robotnicy budowlani” – 11,0665%,
- „Średni personel techniczny” – 9,7123%,
- „Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy” – 9,414%,
- „Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” – 8,21%.

W najmniejszym stopniu bezrobocie generują grupy zawodów:

- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni” – 0,0212%,
- „Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy” – 0,0423%,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby” – 0,0423%,
- „Rolnicy” – 0,0847%,
- „Kierownicy małych przedsiębiorstw” – 0,1905%,
- „Kierownicy dużych i średnich organizacji” – 0,2963%,
- „Ogrodnicy” – 0,4232%,
- „Specjaliści szkolnictwa” – 0,4443%.

W pierwszym półroczu 2010r. w Bytomiu odnotowano największy napływ bezrobotnych posiadających zawody:

a. bezrobotni z wykształceniem średnim lub wyższym:

- asystent ekonomiczny – 125 osób,
- technik mechanik – 98 osób,
- technik elektronik – 83 osoby,
- pracownik biurowy – 80 osób,
- technik budownictwa – 56 osób.

b. pozostali bezrobotni:

- sprzedawca - 399 osób,
- ślusarz – 168 osób,
- górnik eksploatacji podziemnej – 161 osób,
- krawiec – 121 osób,
- kucharz – 99 osoby,
- pozostali mechanicy pojazdów 78 osób,
- robotnik budowlany – 77 osób,
- sprzątaczką – 76 osób.

Jednakże największy napływ ponownie dotyczył osób bez zawodu – w omawianym okresie zarejestrowano w Bytomiu 1800 osób bez zawodu.

4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Tabela 6. Liczba ofert pracy w okresie 2002-VI 2010

	Oferty pracy w 2002r.	Oferty pracy w 2003r.	Oferty pracy w 2004r.	Oferty pracy w 2005r.	Oferty pracy w 2006r.	Oferty pracy w 2007r.	Oferty pracy w 2008r.	Oferty pracy w 2009r.	Oferty pracy w I półroczu 2010r.
<i>Ogółem:</i>	2.422	2.732	2.729	3.055	3.506	6.168	6.283	3,555	2.519

W pierwszym półroczu bieżącego roku liczba zgłoszonych ofert pracy (2.519) jest ona wyższa niż w analogicznym okresie 2009 roku (2.025 ofert pracy – stan na 30.06.2009r.).

Spośród 2.519 ofert pracy złożonych w Bytomiu w pierwszym półroczu 2010r. największą grupę, ze wskaźnikiem 30,8052%, stanowiły oferty w zawodach z dużej grupy - „Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach”

Kolejne, co do ilości złożonych ofert pracy grupy zawodów to:

- „Pracownicy obsługi biurowej” – 14,331%.
- „Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie”, stanowiąca 9,5277% ogółu ofert pracy,
- „Górnicy i robotnicy budowlani”, stanowiąca 8,2971% ogółu ofert pracy,
- „Pracownicy pozostałych specjalności – 7,4634%,

Nie odnotowano natomiast żadnych ofert pracy w grupach:

- „Leśnicy i rybacy”,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby”,
- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni”.

Ranking zawodów, w których złożono najwięcej ofert pracy w Bytomiu w pierwszym półroczu 2010r. prezentuje się następująco:

1. robotnik gospodarczy – 564 ofert,
2. pracownik biurowy - 260 ofert,
3. sprzątaczką – 118 ofert,
4. sprzedawca – 104 ofert,
5. Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 100 ofert,
6. robotnik budowlany – 79 ofert,
7. telemarketer – 60 ofert,
8. murarz – 50 ofert,
9. listonosz – 40 ofert,
10. przedstawiciel handlowy – 35 ofert.

5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Dane zawarte w zestawieniu i rankingach zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2010r. pokazują, że rynek pracy Bytomiu związany jest przede wszystkim z problematyką zawodów nadwyżkowych.

Spośród 275 średnich grup zawodów, które występują na bytomskim rynku pracy aż 223 pozycji klasyfikuje się, jako zawody nadwyżkowe, 9 pozycji stanowią zawody zrównoważone, natomiast 43 grupy zawodów zalicza się do zawodów deficytowych.

Opierając się na szczegółowych opracowaniach zawartych w tabeli T-I/P-4 stwierdza się, że na bytomskim rynku pracy występują następujące zawody deficytowe: robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani, ogrodnicy terenów zieleni, robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni, specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi, pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne, prawnicy gdzie indziej niesklasyfikowani, myjący pojazdy i szyby, kierowcy samochodów ciężarowych, agenci do spraw sprzedaży (handlowcy), pielęgniarki, inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska, inspektorzy budowlani, przeciwpożarowi i pokrewni, robotnicy budowy dróg i pokrewni, specjaliści do spraw rynku nieruchomości, tynkarze i pokrewni, operatorzy pojazdów wolnobieżnych rolniczych i leśnych, elektrycy budowlani i pokrewni, operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji betonu, asfaltobetonu, elementów betonowych i kamiennych i pokrewni, robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, składacze tekstów, operatorzy sprzętu komputerowego i pokrewni, specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani, pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej, pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani, ustawiacze-operatorzy maszyn do obróbki drewna i pokrewni, robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani, doręczyciele pocztowi i pokrewni, pracownicy bibliotek i informacji naukowej, monterzy wyrobów

z metalu, gumy i tworzyw sztucznych, monterzy izolacji, pośrednicy ubezpieczeniowi, gospodarze budynków, recepcjoniści i rejestratorzy, ogrodnicy sadownicy i pokrewni, farmaceuci, animatorzy kultury, hodowcy zwierząt i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani, archiwiści i muzealnicy, pracownicy zakładów pogrzebowych, pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani, sędziowie, operatorzy maszyn górniczych i pokrewni, operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych.

Tabela 7. Zestawienie zawodów, których nie zgłoszono w ofertach pracy w Bytomiu w I półroczu 2010 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów
1	2	3
1	"4212"	Kasjerzy bankowi i pokrewni
2	"2121"	Matematycy i pokrewni
3	"4114"	Maszynistki i stenografowie
4	"7411"	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni
5	"2321"	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
6	"3416"	Zaopatrzeniowcy
7	"2421"	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy
8	"7324"	Zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni
9	"7122"	Betoniarze
10	"3411"	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych i pokrewni
11	"2231"	Lekarze
12	"7311"	Mechanicy precyzyjni* (zawód szkolny: Mechanik precyzyjny - obejmuje grupę elementarną 7311)
13	"4223"	Telefoniści
14	"3211"	Technicy analityki medycznej
15	"3117"	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni
16	"3116"	Technicy technologii chemicznej i pokrewni
17	"3213"	Technicy technologii żywności* (zawód szkolny: Technik technologii żywności - obejmuje grupę elementarną 3213)
18	"3429"	Agenci biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednicy handlowi gdzie indziej niesklasyfikowani
19	"2454"	Choreografowie i tancerze baletowi
20	"2211"	Biolodzy
21	"2212"	Biotechnolodzy
22	"2432"	Bibliotekoznawcy i specjaliści informacji naukowej
23	"3214"	Dietetycy i żywieniowcy
24	"2443"	Filolodzy i tłumacze
25	"2111"	Fizycy i astronomowie
26	"2442"	Filozofowie, historycy i politolodzy
27	"1233"	Kierownicy działów marketingu i sprzedaży
28	"5112"	Kierownicy pociągów, konduktorzy i rewizorzy
29	"1313"	Kierownicy małych przedsiębiorstw w budownictwie

30	"1319"	Kierownicy małych przedsiębiorstw gdzie indziej niesklasyfikowani
31	"1315"	Kierownicy małych przedsiębiorstw w gastronomii, hotelarstwie i turystyce
32	"1223"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie
33	"1224"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym
34	"1229"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowani
35	"2451"	Literaci, dziennikarze i pokrewni
36	"3143"	Piloci statków powietrznych i pokrewni
37	"2411"	Ekonomiści
38	"7432"	Tkacze, dziewiarze i pokrewni* (zawód szkolny: Rękodzielnik wyrobów włókienniczych - obejmuje grupę elementarną 7432)
39	"4132"	Planiści produkcyjni
40	"7424"	Plecionkarze, szczotkarze i pokrewni
41	"4214"	Inkasenci i poborcy
42	"2143"	Inżynierowie elektrycy
43	"2148"	Inżynierowie geodeci i kartografowie
44	"2144"	Inżynierowie elektronicy i telekomunikacji
45	"2147"	Inżynierowie górnicy, metalurzy i pokrewni
46	"2221"	Inżynierowie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni
47	"7344"	Fotografowie poligraficzni
48	"7321"	Formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni
49	"7322"	Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła
50	"6121"	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej
51	"7343"	Kopiści, trawiacze, grawerzy i pokrewni
52	"2471"	Kontrolerzy i inspektorzy administracji publicznej
53	"7244"	Monterzy linii elektrycznych
54	"2242"	Położne
55	"3451"	Policjanci
56	"5132"	Pomocniczy personel medyczny
57	"6311"	Robotnicy leśni i pokrewni
58	"6111"	Rolnicy produkcji roślinnej
59	"6131"	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej
60	"7125"	Robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni
61	"7414"	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych
62	"6411"	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby
63	"7143"	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni
64	"7214"	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe
65	"3222"	Optycy
66	"3227"	Operatorzy aparatury medycznej
67	"4113"	Operatorzy wprowadzania danych
68	"3132"	Operatorzy urządzeń nadawczych i telekomunikacyjnych
69	"2445"	Specjaliści do spraw społecznych
70	"3475"	Sportowcy zawodowi, trenerzy i pokrewni
71	"2222"	Specjaliści technologii żywności i żywienia człowieka
72	"2479"	Specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani
73	"2141"	Architekci, urbaniści i pokrewni
74	"2441"	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni
75	"7435"	Krojczone
76	"4215"	Krupierzy, pracownicy kolektur i pokrewni
77	"2132"	Programiści
78	"7431"	Przygotowywacze włókna i przędzarze

79	"5133"	Pracownicy domowej opieki osobistej
80	"2131"	Projektanci i analitycy systemów komputerowych
81	"3491"	Pracownicy parafialni i świeccy krzewiciele wiary
82	"3423"	Pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy
83	"5139"	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
84	"3419"	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani
85	"2455"	Producenci, organizatorzy produkcji filmowej i telewizyjnej, reżyserzy, aktorzy i pokrewni
86	"3449"	Urzędnicy do spraw podatków, cel i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
87	"3229"	Średni personel ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany
88	"4213"	Asystenci usług pocztowych i telekomunikacyjnych* (zawód szkolny: Technik usług pocztowych i telekomunikacyjnych - obejmuje grupę elementarną 4213)
89	"5151"	Strażacy
90	"7313"	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni
91	"7434"	Kuśnierze i pokrewni
92	"3473"	Muzycy, piosenkarze i tancerze
93	"7331"	Wytwórcy wyrobów galanteryjnych, pamiątkarskich i pokrewni
94	"3417"	Rzeczoznawcy, taksatorzy i licytatorzy
95	"7135"	Szklarze i pokrewni
96	"7224"	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali
97	"7111"	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni
98	"7442"	Kaletnicy, rymarze i pokrewni
99	"8311"	Maszyniści kolejowi i metra
100	"8252"	Maszyniści maszyn intrologatorskich
101	"8162"	Maszyniści silników, kotłów parowych i pokrewni
102	"8251"	Maszyniści maszyn drukujących* (zawód szkolny: Drukarz - obejmuje grupę elementarną 8251)
103	"7437"	Tapicerzy i pokrewni
104	"9161"	Ładowacze nieczystości
105	"7443"	Obuwnicy* (zawód szkolny: Obuwnik - obejmuje grupę elementarną 7443)
106	"8124"	Ciągacze i tłoczarze
107	"8322"	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów
108	"8161"	Elektroenergetycy i pokrewni
109	"8287"	Monterzy wyrobów złożonych
110	"9331"	Robotnicy pomocniczy transportu i tragarze
111	"9211"	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni
112	"9311"	Robotnicy pomocniczy w kopalniach i kamieniołomach
113	"8334"	Operatorzy wózków podnośnikowych
114	"8141"	Operatorzy urządzeń do obróbki drewna
115	"8223"	Operatorzy urządzeń do nakładania powłok
116	"8143"	Operatorzy urządzeń do produkcji papieru
117	"8261"	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni
118	"8231"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy
119	"8265"	Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór
120	"8142"	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej
121	"8262"	Operatorzy maszyn tkackich, dziewiarskich i pokrewni
122	"8253"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych
123	"8271"	Operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa mięsa i ryb
124	"8122"	Operatorzy urządzeń odlewniczych, walcowniczych i pokrewni
125	"8272"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów mleczarskich
126	"8112"	Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin
127	"8152"	Operatorzy urządzeń do obróbki cieplnej chemikaliów i pokrewni
128	"8156"	Operatorzy urządzeń do chemicznej przeróbki węgla, koksu i pokrewni

129	"8154"	Operatorzy urządzeń do procesów chemicznych i produkcji chemikaliów
130	"8159"	Operatorzy urządzeń przetwórstwa chemicznego gdzie indziej niesklasyfikowani
131	"8163"	Operatorzy pomp, sprężarek, urządzeń uzdatniania wody, oczyszczania ścieków i pokrewni
132	"8275"	Operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, warzyw, nasion oleistych i pokrewni
133	"8229"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych gdzie indziej niesklasyfikowani
134	"8171"	Operatorzy zautomatyzowanych i zrobotyzowanych linii produkcyjnych w przemyśle elektromaszynowym
135	"8278"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji napojów bezalkoholowych, wyrobów alkoholowych i pokrewni
136	"8274"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów piekarniczych i cukierniczych oraz koncentratów spożywczych
137	"8269"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani
138	"8132"	Operatorzy urządzeń przemysłu ceramicznego* (zawód szkolny: Operator urządzeń przemysłu ceramicznego - obejmuje grupę elementarną 8132)
139	"8131"	Operatorzy urządzeń przemysłu szklarskiego* (zawód szkolny: Operator urządzeń przemysłu szklarskiego - obejmuje grupę elementarną 8131)
140	"8121"	Operatorzy maszyn i urządzeń metalurgicznych* (zawód szkolny: Operator maszyn i urządzeń metalurgicznych - obejmuje grupę elementarną 8121)
141	"9111"	Sprzedawcy uliczni
142	"8312"	Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni

Jako oferty pracy deficytowe tj. takie, których realizacja jest utrudniona ze względu na brak bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje, uznać można oferty dla:

- specjalistów z zakresu informatyki np. grafików komputerowych, programistów,
- terapeutów zajęciowych,
- psychologów,
- pedagogów różnych specjalności,
- ekonomistów ze specjalnością: finanse i rachunkowość,
- wykwalifikowanych księgowych (głównych księgowych),
- operatorów maszyn budowlanych i drogowych np. walca, dźwigu samojezdnego,
- tokarzy obsługujących tokarki sterowane numerycznie,
- spawaczy posiadających uprawnienia spawalnicze ponadpodstawowe lub dozorowe,
- wykwalifikowanych robotników w budownictwie: zbrojarz, murarzy, dekarzy, cieśli, tynkarzy, posadzkarzy i inni.

Często ma miejsce sytuacja, że bezrobotni odmawiają przyjęcia proponowanych przez Urząd Pracy ofert pracy. Przyczyną odmów przyjęcia ofert pracy, stażu, prac interwencyjnych, robot publicznych a nawet szkolenia jest przede wszystkim fakt, że wiele osób bezrobotnych zgłasza się do Urzędu Pracy wyłącznie w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego oraz świadczeń opieki społecznej i osoby te nie są zainteresowane pracą lub inną formą aktywności zawodowej.

Ponadto oferty pracy lokalnych pracodawców są często nieatrakcyjne z uwagi na minimalną płacę lub propozycje pracy w ramach umowy zlecenia lub umowy o dzieło.

Tabela 8. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Bytomiu w I-półroczu 2010 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	2	3	4
1	"63"	LEŚNICY I RYBACY	0
2	"64"	ROLNICY I RYBACY PRACUJĄCY NA WŁASNE POTRZEBY	0
3	"92"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W ROLNICTWIE, RYBOŁÓWSTWIE I POKREWN	0
4	"31"	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	0,0763
5	"13"	KIEROWNICY MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW	0,1111
6	"73"	ROBOTNICZY ZAWODÓW PRECYZYJNYCH, CERAMICY, WYTWÓRCY WYROBÓW GALANTERYJNYCH, ROBOTNICZY POLIGRAFICZNI I POKREWN	0,1212
7	"72"	ROBOTNICZY OBRÓBKİ METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	0,1473
8	"74"	POZOSTALI ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	0,1675
9	"21"	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	0,172
10	"32"	ŚREDNI PERSONEL W ZAKRESIE NAUK BIOLOGICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,1981
11	"12"	KIEROWNICY DUŻYCH I ŚREDNICH ORGANIZACJI	0,2143
12	"24"	POZOSTALI SPECJALIŚCI	0,2196
13	"52"	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	0,2427
14	"61"	ROLNICY	0,25
15	"51"	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	0,3033
16	"23"	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	0,381
17	"71"	GÓRNICZY I ROBOTNICZY BUDOWLANI	0,3996
18	"81"	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	0,4423
19	"33"	NAUCZYCIELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU I INSTRUKTORZY	0,5
20	"82"	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	0,5
21	"34"	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	0,5663
22	"22"	SPECJALIŚCI NAUK PRZYRODNICZYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,6

23	"83"	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	0,7179
24	"42"	PRACOWNICY OBROTU PIENIĘŻNEGO I OBSŁUGI KLIENTÓW	0,7234
25	"93"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	1,2435
26	"41"	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	1,9514
27	"62"	OGRODNICY	2,35
28	"91"	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	2,6575

Do kategorii zawodów wykazujących równowagę na rynku pracy Bytomiu należą: dekarze, sekretarki, technicy farmaceutyczni, monterzy sieci komunalnych, robotnicy obróbki kamienia, monterzy wyrobów z drewna, operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców, robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym, księgowi.

Pozostałe zawody występujące na bytomskim rynku pracy posiadają status zawodów nadwyżkowych i są to m.in.: kasjerzy bankowi i pokrewni, lekarze dentyści, formierze odlewniczy i pokrewni, maszyniści kolejowi i metra, operatorzy maszyn i urządzeń, rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej, organizatorzy turystyki i pokrewni.

Wyniki analizy zawodów nadwyżkowych i deficytowych nakładają się na wyniki analizy wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy.

Zawody o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty są równocześnie zaliczane do zawodów deficytowych.

ANALIZA ZAWODÓW GENERUJĄCYCH DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE W BYTOMIU

Do kategorii długotrwale bezrobotnych w Bytomiu należą w szczególności bezrobotni reprezentujący następujące grupy zawodów:

- „Leśnicy i rybacy”,
- „Rolnicy”,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby”,
- „Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych”,
- „Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach”,
- „Kierownicy dużych i średnich organizacji”,
- „Kierowcy i operatorzy pojazdów”,
- „Ogrodnicy”,
- „Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy”,
- „Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia”.

Tabela 9. Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie w Bytomiu w I-półroczu 2010r.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwalego bezrobocia
1	2	3	4
1	"63"	LEŚNICY I RYBACY	0,6667
2	"61"	ROLNICY	0,5625
3	"64"	ROLNICY I RYBACY PRACUJĄCY NA WŁASNE POTRZEBY	0,4000
4	"81"	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	0,4000
5	"91"	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	0,3953
6	"12"	KIEROWNICY DUŻYCH I ŚREDNICH ORGANIZACJI	0,3667
7	"83"	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	0,3462
8	"62"	OGRODNICY	0,3421
9	"33"	NAUCZYCIELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU I INSTRUKTORZY	0,3333
10	"22"	SPECJALIŚCI NAUK PRZYRODNICZYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,3235
11	"42"	PRACOWNICY OBROTU PIENIĘŻNEGO I OBSŁUGI KLIENTÓW	0,3151
12	"82"	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	0,3146
13	"93"	ROBOTNICY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	0,3097
14	"13"	KIEROWNICY MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW	0,3000
15	"52"	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	0,2996
16	"72"	ROBOTNICY OBRÓBKİ METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	0,2877
17	"41"	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	0,2692
18	"73"	ROBOTNICY ZAWODÓW PRECYZYJNYCH, CERAMICY, WYTWÓRCY	0,2586

		WYROBÓW GALANTERYJNYCH, ROBOTNICY POLIGRAFICZNI I POKREWNI	
19	"71"	GÓRNICY I ROBOTNICY BUDOWLANI	0,2527
20	"74"	POZOSTALI ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	0,2376
21	"34"	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	0,2350
22	"31"	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	0,2329
23	"24"	POZOSTALI SPECJALIŚCI	0,2219
24	"51"	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	0,2214
25	"23"	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	0,2188
26	"32"	ŚREDNI PERSONEL W ZAKRESIE NAUK BIOLOGICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,2014
27	"21"	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	0,1429
28	"92"	ROBOTNICY POMOCNICZY W ROLNICTWIE, RYBOŁÓWSTWIE I POKREWNI	0,0000

Natomiast do grup zawodów, które w najmniejszym stopniu generują długotrwałe bezrobocie należą:

- „Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych”,
- „Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia”,
- „Specjaliści szkolnictwa”,
- „Pracownicy usług osobistych i ochrony”,
- „Pozostali specjaliści”,
- „Średni personel techniczny”,
- „Pracownicy pozostałych specjalności”.

6. WNIOSKI

Struktura zawodowa bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu jest odzwierciedleniem zmian gospodarczych, które dokonały się w mieście. Charakteryzuje się ona przewagą zawodów związanych z tradycyjnymi gałęziami gospodarki, jakimi były w Bytomiu górnictwo i hutnictwo.

Potwierdza to przeprowadzona analiza, która wskazuje, że popyt na określone grupy zawodów jest kształtowany przez tendencje zawodowe, które generują pojawianie się nowych zawodów, wpływają na zanikanie zawodów istniejących oraz decydują o całkowitym braku popytu na wybrane zawody i specjalności.

Stałą tendencją bytomskiego rynku pracy jest dominacja zawodów nadwyżkowych, które znacznie przewyższają liczbę zawodów deficytowych.

Wyniki przeprowadzonej analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykorzystane są na bieżąco przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w szczególności do:

- określenia odpowiednich kierunków szkoleń organizowanych dla osób bezrobotnych,
- korekty struktury kształcenia zawodowego w przygotowywanych corocznie wspólnie z Wydziałem Edukacji „planach naborowych” do szkół ponadgimnazjalnych,
- usprawnienia działań pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o aktualnej sytuacji na bytomskim rynku pracy pod kątem szansy na uzyskanie zatrudnienia,
- usprawnienia działań poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych,
- ułatwienia realizacji aktywnych form ograniczających długotrwałe bezrobocie poprzez realizację założeń outplacementu tj. programu zwolnień monitorowanych w zakresie tworzenia oferty przekwalifikowań.